N°. 196. 1849.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

[illegible] prijs dezer Courant, franco per post, is [illegible] in het jaar, f 6 in de 3 maanden, en [illegible] cents voor afzonderlijke nommers.

WOENSDAG 22 AUGUSTUS.

De prijs der advertentien is 20 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 16den Augustus 1849, n°. 94, zijn tot derzelver tegenwoordige functien herbenoemd en bij continuatie aangesteld de navolgende titularissen, als :

tot plaatsvervangend kanton-regter te 's Gravenhage, jhr. mr. *F. G. A. Gevers Deijnoot*;

tot plaatsvervangend kanton-regter te Sluis, *P. F. Hennequin*;

tot plaatsvervangend kanton-regter te Middelburg, mr. *J. D. T. Mathijssen*;

tot plaatsvervangend kanton-regter te Axel, *S. H. van Diggelen*;

tot plaatsvervangend kanton-regter te Deventer, mr. *G. Dumbar*;

tot plaatsvervangend kanton-regter te Ootmarssum, *P. A. Moquette*;

tot griffier bij het kanton-geregt te Zuidhorn, mr. *A. Gelderman*;

tot griffier bij het kanton-geregt te Assen, mr. *P. Oosting*, en

tot griffier bij het kanton-geregt te Hoogeveen, *J. van der Veen* Az.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 21sten Augustus* 1849.

Heden zijn met de overlandpost de Javasche Couranten tot den 23sten Junij jl. ontvangen. Zij brengen gunstige tijdingen aan nopens de resultaten der Baliesche expeditie, maar behelzen tevens het bedroevend berigt, dat de generaal-majoor Michiels, opperbevelhebber dier expeditie, den 25sten Mei te Kasoemba overleden is, aan de gevolgen eener zware, in den vroegen morgen van dien dag bekomen wond. Eene buitengewone *Javasche Courant* van den 31sten dier maand behelst deswege de volgende

DAG-ORDER.

Officieren, onder-officieren en soldaten!

De dappere bevelhebber, die u zoo menigmaal ter overwinning voerde, de generaal-majoor A. V. Michiels, die u en mij zoo dierbaar was, die uw en mijn vertrouwen bezat, is niet meer! hij is den heldendood gestorven.

Ik ontvang heden het onverwacht en treffend berigt, dat hij, bij het vervolgen van zijne roemrijke krijgsverrigtingen op Balie, bij het afweren van eenen nachtelijken aanval des vijands, van het door hem veroverde Kasoemba, op den 25sten dezer, doodelijk gewond, en kort daarop overleden is.

Schitterend heeft hij de eer onzer wapenen gehandhaafd; met grootmoedigheid en beleid heeft hij de onderwerping en bevrediging der wederspannige rijken van Balie voorbereid.

Op het punt, om de eervolle, moeijelijke taak, welke ik hem opdroeg, ten einde te brengen, wordt hij ons ontrukt!

Met het stoomschip, met hetwelk hij van hier vertrok, is zijn stoffelijk overblijfsel hier aangebragt. Op morgen zal ik met u daaraan de laatste eer bewijzen.

Zijn naam zal prijken in de geschiedenis van Nederlandsch Indie. Zijne nagedachtenis zij steeds in eere, en blijve bij tijdgenoot en nakomeling in dankbare herinnering.

Gegeven te Batavia, 31 Mei 1849.

De Minister van Staat, Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie en Opperbevelhebber van Zijner Majesteits land- en zeemagt, beoosten de Kaap de Goede Hoop,

ROCHUSSEN.

Blijkens het onderstaande berigt van 5 Junij, had de Gouverneur-Generaal, ten gevolge van het overlijden des generaals Michiels, het opperbevel over de expeditie tegen Bali opgedragen aan Z. H. den luitenant-generaal Hertog van Saksen-Weimar-Eisenach, kommandant van het Indische leger, die onmiddellijk naar Bali vertrokken was.

BATAVIA, 5 *Junij* 1849.

Bij besluit van 3 Junij 1849, n°. 1, heeft Zijne Excellentie de Minister van Staat, Gouverneur-Generaal, Zijne Hoogheid den luitenant-generaal, Hertog Bernhard van Saxen-Weimar-Eisenach, kommandant van het Indisch leger, belast met het opperbevel over de derde expeditie tegen Balie; terwijl Zijne Excellentie de vice-admiraal J. P. Machielsen, kommandant van Zijner Majesteits zeemagt in Oost-Indie en inspecteur der marine, belast blijft met het speciaal bevel over de scheepsmagt bij die expeditie, is het speciaal bevel over de landmagt opgedragen aan den luitenant-kolonel der infanterie J. van Swieten, onder het opperbevel van Zijne Hoogheid den luitenant-generaal, kommandant van het Indisch leger.

Voorts is bij besluit van 4 Junij 1849, litt. J1, aan den luitenant-kolonel der infanterie J. van Swieten, bijgestaan door den kapitein-adjudant van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Gouverneur-Generaal, jhr. Ths. van Capellen, opgedragen het beleid en de behandeling van de verdere staatkundige aangelegenheden, met de tegenwoordige onderneming tegen Bali in verband staande; en zulks onder goed- en afkeuring van Zijne Hoogheid den luitenant-generaal, kommandant van het Indisch leger, die met het oppertoezigt over de behandeling van de staatkundige aangelegenheden is belast.

Ofschoon men zich vleijen mag, dat na de overmeestering van Djagaraga, nadat de Radja's van Boliling en Karang-Assam onttroond en waarschijnlijk, even als de goestie Djielantiek, gedood zijn, en na de nu laatstelijk te Soengie Lawas en Kasoemba plaats gehad hebbende tuchtiging van Klonkong, de Baliesche geschillen, zonder verdere bloedvergieting, zullen kunnen worden beslecht, zoo is echter het tegendeel nog mogelijk. In het vooruitzigt van die mogelijkheid, en om in allen gevalle de onderhandelingen tot een eindregeling te doen komen, en aan dezelve meer klem bij te zetten, worden ter vervanging en aanvulling van de zieken, zoo te Batavia als te Soerabaija, eenige versche troepen, onder welke de compagnie walbusschutters van het 1ste bataillon infanterie te Batavia, en de helft van het 14de bataillon te Soerabaija ingescheept; ten einde Zijne Hoogheid den opperbevelhebber bij zijne komst op Balie te vergezellen; terwijl eindelijk het vereischte wordt voorbereid, om, zoo het noodig ware, de strijdkrachten nog meer te versterken en tot afdoening van zaken te geraken.

Zijne Hoogheid de luitenant-generaal kommandant van het Indisch leger, scheept zich heden in aan boord van Zijner Majesteits stoomschip *Etna*, bij ongesteldheid van den luitenant-ter-zee der 1ste klasse J. A. C. Eschauzier, gekommandeerd door den luitenant-ter-zee der 2de klasse J. G. de Man, en bestemd naar Soerabaija. Op dit stoomschip is reeds ingescheept de compagnie walbusschutters en voor zoover bij aankomst te Soerabaija geen ander stoomschip beschikbaar mogt zijn, zal de *Etna*, welke waarschijnlijk in den ochtend van 8 Junij Soerabaija zal bereiken, op sleeptouw nemen het vaartuig, op hetwelk ingescheept zal worden het halve 14de bataillon, aldaar aanwezig."

Wij laten nu, naar de orde der dagteekeningen, de onderscheiden berigten nopens de verrigtingen op Balie volgen, die in de *Javasche Couranten* voorkomen :

» BATAVIA, 29 *Mei* 1849.

De laatste berigten van Balie ontvangen, luiden aldus:

DERDE BALIESCHE EXPEDITIE.

Aan boord van Zr. Ms. stoomschip ETNA, *den 21sten Mei* 1849.

Nadat de inwendige regeling van zaken in het in onderwerping gebragte rijk van Beliling kon geoordeeld worden eenigen waarborg van bestendigheid te geven, moesten de verdere krijgsverrigtingen gerigt worden naar de nog weerspannige rijken van Karang-Assam en Klonkong.

Edoch in dit gewest worden voortgaande strategische bewegingen, landwaarts in, onuitvoerlijk, wanneer de tijd ons niet vooraf in het bezit heeft gesteld van vaste punten, waarop men zich van uit het punt van vertrek kan echelonneren, en waaruit de middelen kunnen geput worden, die, zoowel voor levensonderhoud als vervoer van materieel, bij een legercorps onontbeerlijk zijn. Immers zou het naslepen van die middelen, meest door menschen, ook nog ter zijde gesteld de moeijelijkheden van het terrein, het aanwezen doen veronderstellen van een personeel dragers, des te grooter, omdat zij zelven een goed deel van den voorraad consumeren; daarbij komt, dat een zoodanig personeel snel door ziekten en sterfte in numerieke sterkte afneemt, zonder zich te kunnen recruteren.

Dit geheel het geval zijnde op Balie, moest de krijgsmagt, met achterlating te Beliling van een occupatie- en observatie-corps, bestaande uit het halve 5de bataillon infanterie, onder bevel van den majoor van dat bataillon Roque, benevens 300 geweren en 300 lansdragers, van Madura weder scheepgaan, hetgeen op den 9den plaats vond, en den volgenden dag werd de steven gekeerd naar het tegenovergestelde of zuid-oostelijke gedeelte van het eiland, waaraan ook het gebied, zoowel van Karang-Assam, als dat van Klonkong aansluit.

Onder die maatregelen, welke het behoud moesten waarborgen van de aan de noordwestkust verkregene voordeelen, behoort het, weder als een zelfstandig rijk onder oppergezag van het Nederlandsche Gouvernement, constitueren van het landschap Djembrana, vroeger door Beliling tot wingewest gemaakt, terwijl de nieuwe operatien zouden worden bevorderd, door dat Gianjar zich afscheidde van het verbond met Klonkong en Karang-Assam, en dat de vorst van Badong aannam, het landschap Mengoei te veroveren, of althans in bedwang te houden.

Het politiek beloop van zaken, zoowel als de strategische beschouwing, uit den inwendigen aard van het terrein ontleend, schenen thans Klonkong aan te duiden als doel onzer verdere pogingen, edoch het geheele gedeelte van dit land, dat aan zee sluit, is van den zeekant geheel ongenaakbaar, en het naastbij gelegen landingspunt was

de Laboean Amok en Padang Cove, welke tot het gebied van Karang-Assam behooren, maar door Kasoemba nabij grenzende aan het Klonkongsch gebied.

De oorlogs- en transportvaartuigen waren den 12den in de Amokbaai vergaderd, en de gelegenheid om daar te landen gunstig bevonden zijnde, werd daarmede een aanvang gemaakt op den volgenden dag, den 13den Mei. Het ontschepen werd ongestoord volbragt, edoch, toen de eerste afdeelingen zich een weinig landwaarts in opstelden, werd ontwaard, dat de nabijgelegene hoogten geoccupeerd waren door eene vijandelijke linie van naar gissing twee à drie duizend man, tegen welke, van de regter zijde, de luitenant-kolonel Le Bron de Vexela, met 3 compagnien van het 7de bataillon, en links de luitenant-kolonel Poland, met 3 compagnien van het 3de bataillon, afgezonden werden. Na eene korte schermutseling, waarbij de vijand eenige dooden en gekwetsten bekwam, zonder eenig verlies onzerzijds, werd hij verdreven; van den linker vleugel, de kampong Padang, aan de cove of kleine baai van dien naam gelegen, binnengerukt, en nog dienzelfden avond daar het hoofdkwartier gevestigd, terwijl de luitenant-kolonel van Swieten nabij het landingspunt in observatie bleef, met drie compagnien van het 13de bataillon en eene sectie bergbatterij, zoowel om het verder debarqueren der troepen en krijgsmaterieel te dekken, als om den westelijk teruggetrokken vijand in toom te houden. In den nacht werden de vijandelijke bivouacvuren nog bespeurd op de bergkruinen ten noordwesten, maar in den morgen, bij eene verkenning, door den luitenant-kolonel van Swieten derwaarts gedirigeerd, onder bevel van den majoor Libourel, werd geen vijand meer bespeurd.

Ook kwamen dienzelfden morgen verscheidene pembukkels van de omliggende meer of min verwijderde kampongs, als: Oelakan, Ploemban, Mangies en die van Padang, hunne onderwerping aanbieden; te kennen gevende, dat de Goestie Made Djoengoetan, rijksbestierder van Karang-Assam, die de vijandelijke magt, den vorigen dag ontmoet, had aangevoerd, in den nacht op een valsch alarm de vlugt had gekozen, met weinigen der zijnen, zijnde hij door niemand van de eigene bevolking des lands gevolgd. De troepen werden dien dag nog vereenigd in het hoofdkwartier te Padang.

Den 15den werd de kapitein-adjudant van Capellen naar Lombok gezonden, met last, om aan de Radja's van Salaparang te doen kennen, dat hun aanbod, van hulptroepen te leveren tegen Karang-Assam, zou worden aangenomen, en den tijd en de wijze te bepalen, dat die troepen zouden worden afgehaald, en ten gevolge van de overeenkomst, met dien officier getroffen, waren reeds in den loop van den 19den ruim vier duizend man in de Laboean Amok aangebragt door Zijner Majesteits stoomschepen en transportvaartuigen, en ook nog dien dag gedebarqueerd.

Reeds vroeger had de Goestie Made Djoengoetan, rijksbestierder van Karang-Assam, zijne onderwerping en die van de hem toegedane partij laten aanbieden, en vervoegde hij zich persoonlijk den 16den bij den opperbevelhebber, aan wien hij te kennen gaf, dat vele rijksgrooten het voornemen koesterden, om de zaak van hunnen vorst te verlaten, wordende slechts gewacht op de gelegenheid en den steun, die eene voorwaartsche beweging onzerzijds hun zoude geven.

Door dezen bijval verdween wel is waar de vrees, welke men had kunnen koesteren, om bij eene voorwaartsche beweging, in de rigting van Klonkong, de vijandelijke magt van Karang-Assam in den rug te hebben, en hierdoor verpligt te zijn onze eigene magt te splitsen, om niet van de communicatie met de schepen, welke tot voorraadschuur dienen, te worden afgesneden, edoch diezelfde bijval en de verder te verwachten tweespalt in Karang-Assam had tot grondslag de meening, waarin de bevolking verkeerd had, dat de operatien derwaarts zouden gerigt worden, en zelfs de junctie van de onderworpene districten met de hulptroepen van Lombok kon, wanneer aan die verwachting der partijen niet werd beantwoord, welligt eene nadeelige reactie niet voorkomen.

Er werd daarom besloten dat de goestie Made Djoengoetan met de zijnen zich zoude vereenigen met den goestie Gede Rai, hoofd-aanvoerder der hulptroepen van Lombok, en reeds den 20sten op marsch zoude gaan, over de gebergten naar de zijde van Oedjong, dat ook tot omwenteling voorbereid was, en die marsch zoodanig zoude ingrigten, dat zij daar aankwamen in den vroegen morgen van den 21sten, wanneer ook een deel van het eskader, bestaande uit 2 fregatten, 7 stoombooten, 4 schooners, 6 kruisbooten en 3 transportschepen, zich daar zoude bevinden.

Op die vaartuigen werd ingescheept het halve 5de bataillon met eene sectie van de berg-batterij, die, mogt de landing te Oedjong grooten vijandelijken tegenstand ontmoeten, ondersteund konde worden door het uit mariniers en matrozen van Zr. Ms. oorlogsschepen zamengestelde bataillon.

Om de beweging te kunnen besturen en van naderbij het oog te houden op den uitslag der politieke crisis, welke thans voor Karang-Assam onvermijdelijk was, oordeelde ik het noodig, mij persoonlijk bij het eskader te voegen; terwijl de drie overige bataillons der landmagt, onder het bevel van den luitenant-kolonel van Swieten, te Padang positie bleven houden, om het onderworpen land, in den rug der opgerukte troepen, tegen eenen aanval, welke van uit Klonkong zoude kunnen worden ondernomen, te vrijwaren.

Heden morgen, bij komst op de reede van Oedjong, werd bespeurd, dat van alle zigtbare kampongs aan de kust de witte vrede-vlag wapperde. Een zendeling van Goestie Made Djoengoetan kwam direct aan boord met het berigt van dien rijksbestierder, dat reeds den vorigen avond de Radja van Karang-Assam door een gedeelte zijner eigene onderhoorigen, gezamenlijk met de voorhoede der Lombokkers, aangevallen en, door allen verlaten, om het leven was gebragt, de Vorst van Beliling en de goestie Djilantiek de vlugt naar het gebergte hadden genomen, en van alle zijden vervolgd en opgezocht werden. Hun staat gevolgelijk hetzelfde bloedige lot te wachten, ofschoon door mij onmiddellijk last is gegeven, hen zoo mogelijk levend naar mij te brengen.

De oorlog met Karang-Assam is hiermede uit, en de vorstelijke dynastie van dat land en van Beliling heeft opgehouden te bestaan of althans te regeren.

Ten slotte vermeen ik gerustelijk Uwe Excellentie de verzekering te mogen aanbieden, dat de zaken van Balie eene volledige en gunstige beslechting nabij zijn.

De generaal-majoor titulair, opperbevelhebber der 3de Baliesche expeditie, Gouvernements-commissaris voor de Baliesche aangelegenheden,

MICHIELS."

» BATAVIA, 31 *Mei* 1849.

Omtrent den voortgang der krijgsverrigtingen op Balie is ontvangen het berigt, hoofdzakelijk van den volgenden inhoud:

DERDE BALIESCHE EXPEDITIE.

N°. 292. PADANG (*Balie*), *den* 26*sten Mei* 1849.

Het is met een diep gevoel van smart, dat ik de eer heb Uwe Excellentie kennis te geven van het overlijden van onzen opperbevelhebber, den generaal-majoor A. V. Michiels, aan de gevolgen eener wond, [illegible] beenverbrijzeling, die Z. H. E. Gestrenge in den nacht van den 24[illegible] op den 25sten te Kasoemba heeft bekomen. Vóór deszelfs overlijden, slechts weinige uren na de verwonding, had de generaal nog eene amputatie ondergaan, ter hoogte van de regter dij.

Ik moet echter de berigten wat hooger opvatten, om Uwe Excellentie meer duidelijkheid te geven.

In den avond van den 23sten kregen de troepen last den volgenden dag naar Kasoemba op te rukken. Twee compagnien van het [illegible] bataillon infanterie moesten te Padang achterblijven, tot bewaking der vivres-magazijnen, terwijl een bataillon marine-soldaten, sterk 600 man, onder de bevelen van den kapitein ter zee Bouricius, den togt zoude vergezellen.

Op eenen korten afstand noord-oostelijk van Kasoemba ligt een tempel (tampat dewa) soengej lawas genaamd, die als de heiligste tempel van gansch Balie bekend is.

De Klonkongers hadden besloten denzelve te verdedigen met al de hardnekkigheid, welke de geestdrijverij en het geloof aan dat heiligdom hun ingaf. De tegenstand was inderdaad dapper, hoezeer dezelve niet van langen duur konde zijn, alzoo de vijand weinige vuurwapenen had. Na eenige wanhopige aanvallen met de lans werd de tempel veroverd.

De troepen marcheerden dadelijk tot den aanval van de kampong vooruit, in welke de vijand aan alle zijden groote massa's volk vertoonde.

Het 3de bataillon infanterie met het bataillon marine-soldaten, en eene halve zesponder-batterij ging langs het strand. Het linker halve 5de bataillon, het 7de en het 13de bataillon infanterie met de compagnie sapeurs, en eene sectie der bergbatterij met twee handmortieren, gingen door de kampong.

Het eerstgenoemde gedeelte werd door de Balinezen met groote onverschrokkenheid ontvangen, maar toch, gedeeltelijk door het blikkendoozenvuur, gedeeltelijk door het vuur der tirailleurs, met groot verlies verdreven.

De andere troepen debouchheerden in eene vlakte, na den vijand, die herhaalde malen met gevelde lans stormde, dwars door de kampong voor zich uit te hebben gedreven. Zij vonden aldaar nagenoeg een getal van 6 à 7000 Balinezen in massa opgesteld.

De drie bataillons infanterie echelonneerden zich met bataillons in divisie-kolonnes, bereid om het carré te vormen, indien de overmagt des vijands elk bataillon op zich zelf daartoe mogt noodzaken. In deze orde marcheerden zij den vijand te gemoet met de artillerie en sapeurs in hun midden.

Een aanval des vijands op den regter vleugel werd teruggeslagen, en de vijand allerwege verdreven. Deze dag was, wat de hardnekkigheid van den tegenstand en de schoonheid van de manoeuvres betreft, niet de minste van die, waarop de opperbevelhebber zich tijdens deze expeditie heeft kunnen beroemen.

Het was ruim drie ure in den namiddag toen de troepen de voor hen bestemde woningen betrokken; er werd last gegeven, dat gedurende den nacht alles gekleed en gewapend zoude moeten slapen, en deze voorzorg was niet overbodig.

Ten drie ure 's nachts werd bij het 7de bataillon infanterie, dat zuidelijk van de overige troepen (aan des vijands zijde) was opgesteld, alarm geslagen, dat onmiddellijk door alle bataillons herhaald werd.

Een verdoovend geschreeuw door de Balinezen aangeheven, en het geweervuur van alle onze posten, kondigden eenen nachtelijken aanval des vijands aan.

Van de uitgestrekte kampong was alleen de kom — de omgeving van de bazaar — bezet. Langs den breeden weg, die voorwaarts van het 7de bataillon infanterie lag, kwamen ontelbare drommen Balinezen onder het geroep van, amokh! amokh! vooruit. Een à twee huizen, die zij de onhandigheid hadden gehad, om zelf in den brand te steken, verlichtten het terrein, waarop zij aankwamen, hetgeen der bergbatterij gelegenheid gaf op 60 passen een kogelschot te doen, dat velen deed vallen en de anderen deed wankelen.

Maar drie maal herhaalden zij den aanval en drie maal werden zij op dezelfde wijze afgeslagen. Toen wendde de vijand zich regts, maar stuitte op het marine-bataillon, dat met evenveel onverschrokkenheid en een goed vuur hem ontving. Op 6 à 7 punten te gelijk deed de vijand zijnen aanval, en deboucheerde eindelijk, begunstigd door de duisternis en locale kennis, in het midden der kampong, regt op het hoofdkwartier. Op dit oogenblik, circa 4½ ure, bekwam de opperbevelhebber een schot, dat hem dadelijk deed neêrzijgen.

Maar, zoo het den vijand ook al gelukte in de kampong door te dringen, overal vond hij verdedigers, zoodat hij genoodzaakt was met veel verlies af te trekken.

Indien ik de stoutheid des vijands bedenk, die midden in een sterk bezet kampement doordringt, en verscheiden der onzen reeds met de lans nedersteekt, dan moet ik mij verwonderen over het onbeduidende verlies, dat wij geleden hebben, hoezeer ook de gevaarlijke verwonding van den opperbevelhebber een zeer kostbaar verlies is.

Maar tevens moet ik den bedaarden moed onzer troepen roemen, die, allerwege omsingeld, door het verdoovend geroep van amokh! amokh! dat welligt een uur aangehouden heeft, geen oogenblik aan het wankelen zijn gebragt. Vooral het 7de bataillon en de berg-batterij, die den eersten en zeker den voornaamsten aanval gehad hebben, verdienen speciaal hier genoemd te worden.

Bij het aanbreken van den dag was de vijand verdwenen, maar de brand, die door hem verwekt was, had zich intusschen voortgeplant. De generaal werd ten 7½ ure, onder geleide van eene compagnie infanterie en een detachement cavalerie, naar Padang weggebragt. Hij werd dadelijk geamputeerd, maar ten 11 ure 's avonds gaf hij den geest. Dit verlies wordt door ons allen diep gevoeld.

Door het verlies van den opperbevelhebber moesten de plans grootendeels worden gewijzigd. De generaal had naar Klonkong willen marcheren, en na gekwetst te zijn, heeft hij mij die beweging nog aangeraden. Maar het aanvankelijk plan was alleen gegrond op een denkbeeld van weinig of geen tegenstand — de positie van Soengej lawas uitgezonderd. De fanatieke houding des vijands, het geheele gemis van de

lang verwachte berigten onzer bondgenooten, dat ook reeds bij den opperbevelhebber een denkbeeld van verraad, of minstens van onwil had doen ontstaan, maakte dezen togt onmogelijk, te meer, daar wij niet hadden kunnen voortuitrukken, zonder Kasoemba sterk bezet te houden, om de communicatie met onze basis open te houden.

Wij hadden te Kasoemba kunnen blijven, en dit zelfs zonder dadelijk gevaar, daar het wel niet te verwachten was, dat de vijand eenen tweeden dergelijken aanval zouden wagen; maar het in bezit houden van deze stelling was voor mij van geen dadelijk belang, daar de regeling der politieke aangelegenheden, door Uwer Excellentie's instructie van den Maart 1849 La. L, geheim, niet op mij was overgegaan; en te meer wijl de kampong allengs allerwege in den brand geraakte. Het beleid der opper-officieren hadden het initiatief genomen, om op de moeijelijkheid der bezetting van de kampong opmerkzaam te maken.

Daar het bovendien maar al te blijkbaar was, dat de troepen rust noodig hadden, dat zelfs het marine-bataillon door den marsch van den vorigen dag van vermoeijenis was uitgeput, keerde ik naar Padang-terug.

Naar hetgeen de opperbevelhebber mij zelf gezegd had, bestonden er geene consideratien, om den Dewa-agong van Klonkong in functie te laten. Zijne favoriet amokh-plaats (soengej lawas) was veroverd, zijne krijgsmagt verslagen en zijne versterkte kampong ingenomen; de tuchtiging was inderdaad volbragt, al konde dezelve dan ook niet tot de uiterste grenzen gebragt worden.

Wij bleven intusschen tot 11 ure 's morgens in positie, om elk denkbeeld van eenen gedwongen terugtogt weg te nemen. Ten 11 ure keerden de troepen bij echelons naar Soengej lawas en zoo verder naar Padang Cove terug.

Ik zend met dit rapport Uwer Excellentie's adjudant, jhr. Th. van Capellen, naar Batavia, om alles aan te vullen wat aan dit rapport ontbreekt, en de verdere bevelen van Uwe Excellentie omtrent de expeditionnaire troepen, ook die welke te Beliling zijn achtergelaten, te ontvangen.

Ik hoop, dat ik op het verrigte de goedkeuring van Uwe Excellentie zal mogen verkijgen. Had ik slechts mijne neiging gevolgd, dan had ik welligt gepoogd, om te voltooijen, wat door den opperbevelhebber begonnen was. Dit ware echter slechts zucht naar roem geweest, bereikt met opoffering van groote belangen.

Ik heb mijne neiging ten offer gebragt aan de noodwendigheid, om zoo min mogelijk nieuwe offers te brengen voor eene taak, die eigenlijk reeds met de verovering van Karang-Assam volbragt was, daar toch de gezamenlijke Baliesche vorsten voor den tegenwoordigen Dewa-agong geintercedeerd hadden.

Het getal der dooden bij dezen togt is geweest:

de opperbevelhebber;

de 1ste luitenant J. W. H. Sindicus van het 5de bataillon infanterie;

de luitenant ter zee 1ste klasse Nouhuis;

beiden op den marsch gestorven, ten gevolge van de vermoeijenissen, benevens vier onder-officieren en soldaten;

de gekwetsten zijn:

de officier van gezondheid 3de klasse Scheiner, van de landmagt, de officier van gezondheid Everts, van het marine-bataillon, de luitenant J. A. Daniels, van het 5de bataillon en 25 onder-officieren en manschappen.

De laatste berigten luiden, dat de Radja van Beliling benevens de Goestie Djilantiek het leven verloren hebben; welke tijding echter nog bevestiging noodig heeft.

De luitenant-kolonel waarnd. kommandant der troepen uitmakende de 3de Baliesche expeditie,
VAN SWIETEN.

Te dezer zake is door den luitenant-kolonel, kommandant der troepen, uitmakende de 3de Baliesche expeditie, uitgevaardigd eene dag-order van den volgenden inhoud:

DERDE BALIESCHE EXPEDITIE.

N°. 36. PADANG (Balie), *den* 26*sten Mei* 1849.

DAG-ORDER.

Officieren, onder-officieren en soldaten der 3de Baliesche expeditie!

Het smart mij ulieden te moeten mededeelen, dat onze opperbevelhebber, de generaal-majoor A. V. Michiels, heden nacht ten elf ure gestorven is aan de gevolgen der wond, die hij den vorigen nacht bekomen heeft. Geheel Nederlandsch Indie zal over dit verlies rouw dragen, nu de diensten van dezen bekwamen man voor altijd zal moeten missen, en diep vooral zal de smart zijn, die de expeditionnaire troepen over het verlies zullen gevoelen van hem, die hen altijd ter overwinning had aangevoerd.

Smartelijk is dit ongelukkig toeval, te meer, daar met de verovering van den heiligen tempel te Soengej lawas en de inname van Kasoemba het laatste doel dezer expeditie voldaan was, hetwelk bestond, om den Klonkongers hunne favoriet amokh-plaats te ontnemen, hunne krijgsmagt te verslaan, en de eenige kampong te veroveren, waar versterkingen waren aangelegd.

Tot de verdere regeling der politieke zaken moeten, naar de instructie van Zijne Excellentie, den Gouverneur-Generaal, in geval van afsterven van den Opperbevelhebber, nieuwe bevelen van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie gevraagd worden.

Wij zullen deze hier afwachten.

Laat ons intusschen een traan schenken aan den veelgeachten bevelhebber, dien wij op zulk eene ongelukkige wijze hebben verloren.

De luitenant-kolonel waarnd. kommandant der troepen van de derde Baliesche expeditie,
VAN SWIETEN.

» BATAVIA, 19 *Junij* 1849.

De berigten van Balie, van uit Padang, loopen tot 6 Junij.

Ik op den 6den Junij bepaalde conferentie der Vorsten was tot den 10den uitgesteld, in afwachting van de terugkomst van Zr. Ms. stoomschip *Etna* en van de aankomst dier Vorsten, die tot dat einde aanzienlijke afstanden moesten doorloopen.

Intusschen was aldaar aangekomen de penggawa of rijksbestierder van Beliling, terwijl de Dewa Agong van Klonkong in eenen brief van den 5den herhaald had zijne geneigdheid, om zich aan het Nederlandsch gouvernement te onderwerpen; en de Radja van Gianjar had doen weten, dat hij, de partij gekozen hebbende van Klonkong, doen zoude wat deze doen zal.

De troepen bewaarden eene dreigende houding, welke op den gang der onderhandelingen geenen kwaden indruk had.

De vice-admiraal, kommandant van Zijner Majesteits zeemagt in Oost-Indie en inspecteur der marine had zich aan boord van Zijner Majesteits stoomschip *Hekla* begeven naar Soerabaija, van waar Zijne Excellentie den 9den was teruggekeerd naar Belaboeam Amok.

Zijne Hoogheid, de luitenant-generaal, kommandant van het Indisch leger, was den 8sten aangekomen te Soerabaija, had de citadel en de militaire inrigtingen bezigtigd, het groot militair hospitaal bezocht en was den 10den van daar vertrokken, aan boord van Zijner Majesteits stoomschip *Etna*, den steven wendende naar Balie en slepende het schip *Wadiat-oel-Rachman*, op hetwelk is ingescheept het halve 14de bataillon, gekommandeerd door den majoor der infanterie Wetselaar; des namiddags ten 3½ ure waren beide schepen buitengaats gebragt."

» BATAVIA, 22 *Junij* 1849.

De berigten van Balie, tot den 14den Junij 1849, luiden gunstig. Uit de officiele rapporten worden medegedeeld de navolgende uittreksels:

DERDE BALIESCHE EXPEDITIE.

N°. 320. *Hoofdkwartier Kasoemba, den* 14*den Junij* 1849.
Met eene bijlage.

Ik zal beginnen met Uwe Excellentie kennis te geven, dat ik, met het stoomschip *Etna*, op sleep hebbende het koopvaardijschip *Wadiat-oel-Rachman*, met drie compagnien van het 14de bataillon aan boord, op den 12den te Laboean Amok en op den 13den te Kasoemba, alwaar onze troepen nu gelegerd zijn, ben aangekomen.

Uit het afschrift van een rapport van den luitenant-kolonel van Swieten, waarnemende kommandant der troepen, uitmakende de 3de Baliesche expeditie, hetwelk ik de eer heb Uwe Excellentie hierbij aan te bieden, zal Uwe Excellentie den stand der zaken, tot het oogenblik van mijne komst alhier, kunnen ontwaren.

Mij kortheidshalve aan dit rapport refererende, zoo kan ik echter niet onopgemerkt laten, dat het cordate besluit van den luitenant-kolonel van Swieten, om naar Klonkong op te rukken, den geheelen stand der zaken ten voordeele van het gouvernement veranderd en tot een gunstig einde heeft gebragt.

De gezanten, waarvan in het gemelde rapport gesproken wordt, zullen, zoodra de schepen uit de Laboean Amok vertrekken, met Zijner Majesteits stoomschip *Hekla*, begeleid door den pangerang sjarief Hamied, naar Batavia worden overgebragt.

Deze gunstige resultaten maken een langer verblijf der troepen alhier onnoodig; en reeds zijn de noodige bevelen uitgevaardigd, dezelve achtervolgens naar Padang aan de Cove terug te doen gaan en te embarqueren; om zoodra het embarquement is afgeloopen de terugreis naar Java te kunnen aannemen.

Ten slotte heb ik nog de eer Uwe Excellentie mede te deelen, dat ik heden een bezoek heb gehad van den Radja Kassieman van Badong, den Radja Dewa Pahan van Gianjar en den rijksbestierder Radja Mohok van Mengoeï, komende met een groot gevolg, doch waarvan maar enkelen met lansen gewapend en de overigen ongewapend verschenen zijn.

Het was niet dan met groote moeite, dat deze vorsten door den heer Lange, Nederlandsch agent te Badong, daartoe waren overgehaald; zoo groot was de vrees, om in de nabijheid der troepen te komen.

Ik had hen door den luitenant-kolonel C. A. de Brauw, chef van den staf, doen afhalen van Gilgil, twee palen van Klonkong, met verzekering van eene goede en vriendschappelijke ontvangst.

De Radja van Badong gaf, bij deze gelegenheid, de verzekering, dat hij zich verantwoordelijk stelde voor de geheele onderwerping van den Dewa Agong van Klonkong aan het Nederlandsche gouvernement; terwijl de Radja van Gianjar nogmaals vergiffenis vroeg over den onbeleefden brief, welken hij aan den luitenant-kolonel van Swieten had geschreven, en nederig verzocht, in genade bij het Nederlandsch gouvernement te worden aangenomen.

Zeer verschilde dit bezoek met dat van de Radja's van Boliling en Karang Assam, in der tijd te Singaradja en Sangsiet gebragt. Zoo de houding van deze Radja's niet van eigendunk en eenen zekeren trots op eigene kracht was vrij te pleiten, zoo was daarentegen de houding der Radja's, bij het bezoek van heden, nederig en welvoegelijk.

De heer Lange heeft weder geene moeite ontzien, dit bezoek voor te bereiden, en zich daardoor op nieuw verdienstelijk gemaakt jegens het Nederlandsch gouvernement.

De luitenant-generaal, opperbevelhebber der 3de Baliesche expeditie,
B. H. VAN SAXEN WEIMAR.

Aan Zijne Excellentie den Minister van Staat, gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indie te Batavia.

Bijlagen.

N°. 319. KASOEMBA, *den* 13*den Junij* 1849.

Ik heb de eer Uwe Hoogheid het vervolg van mijn rapport van den 6den dezer, n°. 310, hetwelk gerigt was aan Zijne Excellentie den Minister van Staat, Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, aan te bieden; op dat Uwe Hoogheid daaruit den staat der Baliesche aangelegenheden tot en met heden zoude kunnen nagaan.

Toen de Dewa Agong Gedeh Poetra, zoo bepaaldelijk van zijnen wensch, om bij het Nederlandsche Gouvernement in onderwerping te komen, had doen blijken, gelijk ook, om zich op de conferentie, welke op den 10den dezer was vastgesteld, te doen vertegenwoordigen, begreep ik, dat het niet dan nuttig konde zijn, om, naar Balieesch gebruik, zijne gezanten een vrijgeleide aan te bieden. Ik zond derhalve op den 8sten dezer eenen brief aan den Dewa Agong, die op papier, in de Maleische taal, met Arabische karakters geschreven, en in gele zijde gehaald was; korrom, met alle de jegens vorstelijke personen gebruikelijke vormen was ingerigt, en de verzekering inhield, dat de afgezanten van den Dewa Agong Gedeh Poetra met onderscheiding zouden worden behandeld, en op vrijen terugkeer konden rekenen.

Ik was er weinig op voorbereid, dat de zendeling, die mijnen brief had overgebragt, daags daaropvolgende, dat is den 9den dezer, zoude terugkeeren, zonder antwoord, maar tevens overbrenger zoude zijn van eenen op lontarblad geschreven brief, aan het adres van Goestie Gedeh Rai Lombok, welke geteekend was Dewa Ketoet Agong (rijksbestierder van Klonkong) en in substantie inhield: dat de Dewa Agong

Gedeh Poetra, noch deszelfs afgezanten, op de conferentie van den 10den dezer zouden verschijnen.

Te gelijk met dezen brief kreeg ik er een van den Radja van Gianjar, Dewa Pahan, zeer slordig en op lontarblad geschreven.

Wat konde ik anders doen, na de vijandige gezindheden dezer beide vorsten te hebben leeren kennen, dan weder naar de wapenen te grijpen, en de beleediging aan het Nederlandsche gouvernement in den bevelhebber van deszelfs krijgsmagt aangedaan, door het veroveren van Klonkong te wreken? Liefst had ik den terugkeer van Zr. Ms. stoomschip *Etna* afgewacht, om de bevelen van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, die ik daarmede verwachtte, te kunnen vernemen. Maar zoo ooit de tijd eene goudswaarde had, dan was het in het onderwerpelijk geval. Algemeen wordt medio Junij als het uiterste tijdstip aangewezen, om veilig in de Laboean Amok ten anker te blijven. Elke dag uitstel konde bovendien voor den vijand voordeelig zijn, om zijne aangevangene versterkingen te voltooijen. Ik besloot derhalve om niet te dralen, en reeds den volgenden dag naar Kasoemba op te rukken, na met den luitenant-kolonel de Brauw, chef van den staf der expeditie, een naauwkeurig overzigt omtrent onze hulpmiddelen te hebben genomen. Tot dezen gewigtigen stap werd ik te meer overgehaald, doordien in de laatste veertien dagen de ziektetoestand der troepen eer verbeterd dan verslimmerd was.

De kapitein-ter-zee Ferguson, die gedurende de tijdelijke afwezendheid van Zijne Excellentie den vice-admiraal Zr. Ms. zeemagt kommandeerde, werd door mij verzocht, mij op den voorgenomen togt met de volgende maatregelen te willen behulpzaam zijn:

1. op den 10den Junij het marine-bataillon vroegtijdig genoeg te doen debarqueren, om hetzelve ten vier ure des morgens voor de voorgenomen expeditie beschikbaar te hebben;

2. twee stoomschepen te doen positie nemen te Soengei-lawas, om de versterkingen aldaar in de flank en in den rug te nemen;

3. vermits het getal der beschikbare koelies niet toereikende was, om de vereischte hoeveelheid levensmiddelen over land mede te nemen, een der stoomschepen te bestemmen, om zeven praauwen-maijang naar Kasoemba te slepen, waarvan eene met munitie en de zes andere met levensmiddelen geladen;

Met behulp der marine zouden wij gepoogd hebben, deze levensmiddelen en munitien te Kasoemba te debarqueren, eene zaak die evenwel groote zwarigheden had, alzoo nergens te Kasoemba ankergrond is.

4. wegens het onder 3°. aangehaalde motief, van de verschillende koopvaardijschepen te doen ontschepen 150 Rembangsche roeijers, met het doel, om het koeliepark weder aan te vullen.

Met de meeste bereidwilligheid werd door Zijner Majesteits zeemagt de gevraagde hulp toegestaan. Het is mij eene aangename taak bij deze openlijk hulde te doen aan de vele diensten, die wij ten allen tijde, zoowel te water als te lande van de marine genoten hebben, en van de herhaalde blijken, die de zeemagt ons gegeven heeft, dat geene zwarigheden, geene vermoeijenissen haar te veel zijn, om hare krachten tot de algemeene zaak bij te dragen.

Zr. Ms. stoomschepen *Phoenix* en *Vesuvius* werden speciaal bestemd voor het vernielen der vijandelijke versterkingen, terwijl Zr. Ms. stoomschip *Onrust*, behalve deszelfs medewerking aan bovengezegd doel, ook nog de taak bekwam, om de vivres- en munitie praauwen op te slepen.

Het marine-bataillon, gekommandeerd door den kapitein ter zee Bouricius, was ten bepaalden tijde aan den wal; zoodat wij, onder de begunstiging van het maanlicht, ten 4 ure konden afmarcheren.

De heilige tempel te Soengie-lawas, welken wij ten 7 ure bereikten was aanmerkelijk versterkt. De berghelling, van welke op den 24sten Mei was gebruik gemaakt, om de positie om te gaan, was tot op deszelfs kruin van vele kleine en moeijelijk te bewerpen versterkingen voorzien. De ruimte, die aan strand, tusschen den voet van den berg en de zee, den weg uitmaakt, was door eene lange, zeer zware traverse, die tot in zee reikte, afgesloten; zoodat de artillerie, zonder eene gedeeltelijke opruiming der traverse, niet door konde komen. Het getal der verdedigers in de linie was echter gering. De vijand was blijkbaar verrast en het had hem slechts aan één of twee dagen rust ontbroken, om zijne werken geheel te voltooijen; waardoor het forceren der positie voor ons te gemakkelijker was.

Zijner Majesteits stoomschepen *Phoenix* en *Vesuvius* beschoten de versterkingen in de flank; terwijl de houwitsers der veldbatterij die in front beschoten.

Van den vijand liet zich echter geen spoor zien, zoodat twee compagnien van het 3de bataillon infanterie order ontvingen in de sterkten te dringen, die wij niet bezet waanden, nadat, op een te voren afgesproken teeken, het vuur der schepen had opgehouden. Te gelijk was ook aan den luitenant-kolonel A. H. Helbach order gegeven, om eenen weg te zoeken, om andermaal langs den berg de positie te tourneren.

Onze infanterie werd echter door een goed geweervuur ontvangen. Er werden nu nog eenige granaten uit de handmortieren geworpen, die den vijand spoedig deden aftrekken.

Nadat de sapeurs een gedeelte der traverse hadden opgeruimd, hetgeen met lust en ijver verrigt werd, kon de geheele magt in den kampong doortrekken, en voor een gedeelte in de vlakte deboucheren, alwaar op den 24sten Mei ll., tegen groote massa's vijanden gemanoeuvreerd was. Hier werden 2 à 3000 man gezien, die echter op onze nadering terugtrokken. De artillerie zond hen nog eenige granaten achterna.

Het verlies van den vijand is dezen dag gering geweest; maar het onze bedroeg ook slechts éénen geblesseerde, en wij konden zonder verzwakt te zijn, den volgenden dag de operatie naar Klonkong volbrengen.

Aanvankelijk was ik voornemens, een depôt van levensmiddelen, met achterlating van eene bezetting van een bataillon infanterie, te Kasoemba te etablisseren. Maar de weinige tegenstand, dien de vijand geboden had en zijn terugtogt op Klonkong, deed mij vermoeden, dat hij daar zijne verdediging zoude concentreren; want Klonkong, deze zetel van den afstammeling van Madja Pahit, van den Opperheer zijns geloofs, zoude de vijand zekerlijk niet door eene flaauwe verdediging prijs geven.

Ik verkoos dus liever met mijne geheele magt den volgenden dag naar Klonkong te gaan, en aan elk lid van dezen togt de eer der verovering van die plaats te geven. Dien ten gevolge verzocht ik aan den bevelhebber van Zr. Mr. stoomschepen, om de vivres-praauwen naar Padang Cove terug te zenden. De troepen betrokken omstreeks 10 ure hun bivouac, en de stoomschepen stoomden de kust zuidwaarts op tot aan Lebé, om deze handelsplaats van het rijk van Gianjar te beschieten.

Het doel, dat wij met de verovering van Klongkong beoogden, zoude echter op eene minder bloedige wijze verkregen worden. Omstreeks 12 ure in den middag werd mij een parlementair uit Klongkong aa[ngemeld]. Het was de heer Lange, Nederlandsch agent te Badong, [die] mij kennis gaf, dat Radja Kassiman van Badong, en Radja Ngo[…] Agong van Tabanan, den 9den, dat is daags te voren, met 16,000 [ge]wapende mannen te Klongkong waren gekomen, om hunne aangebo[den] bemiddeling uit te oefenen; dat zij zeer verwonderd waren geweest [over] het plegen der vijandelijkheden, op den dag, die voor de conferen[tie] was bepaald; dat de heer Lange juist op weg naar Klonkong zijn[de] ons kanonvuur had gehoord, en in weerwil van het gevaar, dat da[ardoor] voor hem ontstaan konde, naar Klonkong was doorgereden. Dat [hij] het volk aldaar in groote verslagenheid had gevonden, maar ook be[reid] om voor het geloof te sterven; dat er eene gewapende magt van [niet] minder dan 33,000 man op de been was, en eindelijk, dat de De[wa] Agong Gedeh Poetra zijn gezag tijdelijk in handen van Radja Ka[ssi]man had gesteld, met magtiging, om voor hem den vrede te [be]werken, en den voortgang der Nederlandsche troepen te stuiten.

Het was mij nu duidelijk geworden, dat onze operatie de kwa[ad]gezinde neiging der Balinezen tot uitstel en misleiding, in dring[end] verlangen naar vrede had doen veranderen. Radja Kassiman had [reeds] zijn vertrek naar Klonkong, bij een schrijven van den 4den dezer, [op] den 6den en niet op den 9den aangekondigd, en de bedoelde conferen[tie] moest te Padang op den 10den 's morgens plaats hebben.

Ik gaf den heer Lange berigt van den stand van zaken en mede[dee]ling der beide hiervoren bedoelde brieven, waarvan de een wel n[iet] aan mij was gerigt, maar wiens inhoud mij toch bekend was, en [mij] had doen zien, wat ik door toegeven te wachten had.

Als eene conditio sine qua non van het staken mijner operatie, v[or]derde ik het zenden van een gezantschap naar Batavia aan Zij[ne] Excellentie den Gouverneur-Generaal, met eenen brief van den De[wa] Agong Gedeh Poetra, om wegens het gebeurde vergiffenis te vrage[n].

Van alle mogelijke vorderingen, die ik doen konde, was deze ze[ker]lijk de zwaarste; maar zij was ook tevens de schitterendste voldoening die met den stand der zaken door het Gouvernement kon gevorde[rd] worden. Alle andere voorwaarden zouden, na ons vertrek van hie[r] ontdoken of nagelaten, mogelijk wel ontkend kunnen worden; terw[ijl] zij voor de natien van den Indischen archipel, hoe voordeelig zij o[ok] zijn mogten, vermoedelijk altijd verborgen zouden zijn gebleven, [en] derhalve niet openlijk genoeg als eene verkregene genoegdoening he[b]ben uitgeblonken; maar een gezantschap naar Batavia is zulk een opene daad van hulde, die allerwege weêrklank zal vinden, dat i[k] vermeende, vooreerst alleen daarop te moeten aandringen, on[der] voorbehoud nogtans, om de meerdere voorwaarden van onderwerping die het Gouvernement zoude verlangen te bedingen, later door ee[n] gouvernements-commissaris te doen vaststellen.

De Radja Kassiman verzocht hebbende om één à twee officieren na[ar] Klonkong te zenden, tot het overbrengen der vredes-voorwaarden, zo[o] zond ik den ritmeester S. von Stampa derwaarts, wijl dit tevens een goede gelegenheid gaf, om den weg naar Klonkong op te nemen. Ik gaf eindelijk nog aan den heer Lange den onwelvoegelijken brief van den Radja van Gianjar mede, om als stuk van overtuiging te kunnen dienen.

De heeren von Stampa en Lange kwamen des anderen daags terug, en berigtten, dat het gevorderde gezantschap over 5 dagen zoude gereed zijn, en dat de vereenigde vorsten verzocht hadden, de troepen naar Padang te doen terugkeeren. Dat de Radja van Gianjar, demoedig en van vrees sidderende, vergiffenis aan den ritmeester von Stampa had gevraagd voor den door hem geschreven brief, en dat de Radja van Badong verzocht had, om ook dien van den Dewa Ketoet Agong en Goestie Gedeh Rai als niet geschreven te beschouwen. Dit laatste nam ik aan, maar wat het eerste punt betreft, zoo verklaarde ik niet te zullen vertrekken, vóór en aleer het gezantschap met daarbij behoorenden brief aan mij zoude zijn overgeleverd, en dat ik integendeel mijnen marsch op Klonkong zoude voortzetten, indien het gezantschap niet op den 15den aan mijn hoofdkwartier zoude zijn aangekomen. Het verblijf der troepen te Kasoemba was bij nader onderzoek van de kampong minder bezwaarlijk dan ik eerst vermoed had; wijl een gedeelte van deze kampong, die in volle vlam stond, toen wij dien op den 25sten Mei jl. verlieten, nog genoeg huizen had overgehouden, om de aanwezige troepen te huisvesten.

Mijne verklaring, om Kasoemba niet te verlaten voor en aleer het beloofde gezantschap zoude zijn overgeleverd, had de gewenschte uitwerking. Reeds den 12den 's avonds bragt de heer Lange mij vier gezantschappen, bestaande alle uit personen van aanzien, van de navolgende rijken, als:

van Klonkong: Ida Noman Pedada en Ida Waijang Bagoes;

van Badong: Ida Made Rai, Ida Noman Maas en Pembukhel Toeban;

van Tabanan: Ida Made Jaksa;

van Gianjar: Dewa Noman Rai en Goestie Poetoe Getassan.

Denzelfden avond, dat dit gezantschap overgeleverd werd, bekwam i[k] de tijding van de aankomst van Uwe Hoogheid in de baai Laboean Amok.

Al het vorenstaande betreft dus het rapport omtrent het gebeurde tot aan de komst van Uwe Hoogheid te dezer plaatse.

Ik moet hier nog speciaal melding maken van den luitenant-kolonel C. A. de Brauw, die als chef van den staf mij in alles op de beste wijze gesecondeerd heeft, en van den Nederlandschen agent M. J. Lange, wiens onvermoeibare ijver veel heeft bijgedragen tot het spoedig bijeenbrengen der gezantschappen.

De Luitenant-Kolonel, kommandant der troepen uitmakende de derde Baliesche expeditie,

VAN SWIETEN.

Uit een later rapport van den Hertog van Saksen Weimar, gedagteekend: Beliling, 18 Junij 1849, blijkt nog, dat de troepen successivelijk naar Padang aan de Cove waren geretourneerd en dat het laatste corps den 17den des ochtends ten 7½ ure geëmbarqueerd was. De Hertog zelf was den 17den met Zijner Majesteits stoomschip *Etna*, met het halve 14de bataillon aan boord, naar Beliling gestoomd en den 18den des morgens daar aangekomen. Zijne Doorluchtige Hoogheid had eene inspectie gehouden over het fort, het kampement en de troepen te Beliling, en heeft de magt hem door den Gouverneur-Generaal bij een besluit van 4 Junij 1849 verleend, om de zaken met Balie te beslechten, overgedragen aan den luitenant-kolonel van Swieten.

Na eene voorgenomen ontmoeting van den Hertog, gezamenlijk met den luitenant-kolonel van Swieten en den kapitein-adjudant van Capellen, met den Radja van Bangli, tot regeling van zaken, zoude de Hertog de terugreis naar Soerabaija aannemen. — Z. D. H. had het einde

[illegible] der expeditie aan de troepen bekend gemaakt bij de volgende dag-order:

Hoofdkwartier Padang (*Balie*), *den 16den Junij* 1849.

DAG-ORDER.

Het is met een waar gevoel van vreugde, dat ik aan officieren, onder-officieren, soldaten en matrozen, de land- en zeemagt uitmakende [illegible] derde Baliesche expeditie, kan bekend maken, dat de oorlog tegen [illegible] Baliesche Vorsten geheel en al ten voordeele van het Nederlandsche [illegible]uvernement is geëindigd.

Deze roemvolle uitkomst is men alleen aan uwe dapperheid, aan [illegible] krijgstucht en aan het beleid uwer bevelhebbers verschuldigd. [illegible] hebt weder eene nieuwe eervolle bladzijde aan de krijgsgeschie-[illegible] van het Indische leger gehecht. Het heeft mij leed gedaan, [illegible] getuige van uwe heldendaden te kunnen wezen. Zij zullen echter [illegible] niet minder onuitwischbaar in mijn geheugen gevestigd blijven.

Leve de Koning!

De Luitenant-Generaal, Opperbevelhebber der 3de Baliesche expeditie,
Hertog B. van Saksen Weimar Eisenach.

[illegible] ontleenen wij uit de *Javasche Courant* van 2 Junij het volgende:

» Batavia, 1 *Junij* 1849.

Heden had alhier plaats de begrafenis van den generaal-majoor titulair [illegible] Victor Michiels, zoon van Josephus Michiels en Anna Elisabeth [illegible], adjudant van wijlen Koning Willem II, kommandeur van de [illegible]aire Willems-orde, ridder van de orde van den Nederlandschen [illegible]uw, civilen en militairen gouverneur van Sumatra's Westkust, [illegible]bevelhebber van de derde Baliesche expeditie en commissaris van [illegible]derlandsch-Indisch gouvernement voor de Baliesche aangelegenheden, [illegible] vroegen morgen van den 25sten Mei bij het afweren van eenen [illegible]lijken aanval op Kasoemba, op Balie, in het regter been gewond [illegible] zelfden dage overleden.

Op den 30sten April 1797 geboren te Maastricht, trad hij in den [illegible]ang van 1814 in Fransche dienst als 2den luitenant, en ging hij [illegible] daarop in Nederlandsche dienst over.

[illegible] 22sten Mei 1815 bevorderd tot 1sten luitenant bij het 3de bataillon [illegible]ie, nam hij deel aan den veldslag bij Waterloo en aan den [illegible]togt in Frankrijk.

Op den 3den Julij 1817 te Batavia aangekomen, woonde hij den [illegible]togt in Cheribon en de affaire van Palimanang bij, terwijl hij den [illegible] Augustus 1818 werd bevorderd tot kapitein.

[illegible] 8sten Mei 1827 benoemd tot majoor, diende hij als kolonne-[illegible]mandant bij het leger te velde in de vorstenlanden op Java, gedurende de jaren 1825, 1826, 1827, 1828, 1829, 1830, met den gevolge, dat [illegible] den 11den Mei en den 3den November 1827 gewond, bij Konink-[illegible] besluiten van 22 November 1828, n°. 28 en 29, werd benoemd [illegible] ridder der 4de en der 3de klasse der militaire Willems-orde.

In 1831 en 1832 nam hij deel aan den oorlog op Sumatra's Westkust [illegible] de bemagtiging van Narras en Kottiagan, en werd hij den 17den [illegible] 1832 bevorderd tot luitenant-kolonel, en bij Koninklijk besluit van [illegible] November 1832, n°. 77, benoemd tot ridder van den Nederland-[illegible] Leeuw.

In 1832 voerde hij eene expeditie aan tegen Djambie, bij Palembang, [illegible]ke echter, ten gevolge van zijn beleid, tot geene dadelijke vijan-[illegible]lijkheden leidde.

Tot belooning van zijne buitengewone diensten bij den aanval tegen [illegible] de daaropvolgende overwinning van Bonjol, den 3den October 1837 [illegible]orderd tot kolonel, werd hij den 29sten November 1837 benoemd [illegible] civilen en militairen gouverneur van Sumatra's Westkust, alwaar [illegible]der zijne bevelen in 1838 werden veroverd de XIII Kotta's, in 1840 [illegible]aros, Tapoes en Singkel werden overmeesterd, en in 1841 de gevaar-[illegible]volle opstand van Batipo werd gedempt; terwijl in 1844 en 1845, [illegible] algemeene aanval op onze oostelijke grenzen werd afgeweerd, en [illegible] Pago werd bezet.

Bij Koninklijk besluit van 26 Februarij 1841 benoemd tot adjudant [illegible] buitengewone dienst van Zijne Majesteit den Koning, werd hij, ter [illegible] van het dempen van den opstand van Batiepo, benoemd tot [illegible]eur der Militaire Willems-orde, bij Koninklijk besluit van [illegible]tus 1841, n°. 9; en is aan hem bij Koninklijk besluit van [illegible]ember 1843, n°. 2, toegekend de rang van generaal-majoor; terwijl hem bij besluit van 19 Februarij 1849, n°. 7, voorloopig op-[illegible] werd het kommandement van het Indisch leger, in afwach-[illegible] de aankomst van den door den Koning benoemden komman-[illegible] van hetzelve.

In die hoedanigheid vertrok hij naar Balie, en sneuvelde hij aldaar als opperbevelhebber der derde Baliesche expeditie, en commissaris van het Gouvernement voor de Baliesche aangelegenheden, na Djagaraga te hebben vermeesterd, den vijand van Laboean Amok te hebben ver-[illegible] laatstelijk de zege bij Soengie Lawas en Kasoemba te heb-[illegible]ten, in de vervulling zijner pligten, en in de overtuiging [illegible] hij de zaken van Balie tot eene volledige en gunstige beslechting had gebragt.

Zelden heeft in Nederlandsch Indie iemand meer uitgeblonken door [illegible] dapperheid en roemrijke wapenfeiten; zelden bezat iemand zoozeer het [illegible] vertrouwen der troepen, die hij steeds tot overwinning voerde, maar zelden [illegible] iemand tevens in daden van burgerlijk bestuur aan den dag ge-[illegible] meer schranderheid en doorzigt; zoodat het in hem twijfelachtig [illegible], of hij meer schitterde door krijgsbeleid, dan wel uitmuntte door [illegible]varing in de kunsten des vredes.

[illegible] werd gevolgd door Zijne Excellentie den Minister van Staat, Gouverneur-Generaal, den vice-president en de leden van den Raad van [illegible] Indie, Zijne Hoogheid den luitenant-generaal, kommandant [illegible] Indisch leger, en door bijna alle ambtenaren en officieren, [illegible]ders door de meeste aanzienlijke ingezetenen.

Bij den grafkuil werd door zijn hoog eerwaarde, den bisschop van [illegible]phon i. p. i., coadjutor van den apostolischen vicaris, P. M. Vranc-[illegible]ken, dienst gedaan en de gemeente toegesproken: terwijl door den kolonel der artillerie J. C. van Rijneveld de diensten van den overledene [illegible] herdacht.

De algemeene deelneming aan deze begrafenis strekte ten bewijze van de hooge achting, welke de overledene zich bij ingezetenen van alle rangen en standen had weten te verwerven."

Eindelijk leest men in de courant van 23 Junij:

In de eerste dagen van de maand April jl., werd door den resident van Djokjokarta berigt, dat zekere pangerang Harjo Ronggo, eigen broeder van den vroegeren hoofd-muiteling Diepo Negoro, en dus ook door den broederband verbonden aan den schoonvader van den tegenwoordigen Sultan en aan vele andere Prinsen van den eersten rang, sedert vele maanden leidde een gedrag, hetwelk hoogst bedenkelijke gevolgen kon hebben. Hij had relatien aangeknoopt in aangrenzende residentien, en scheen te willen strijden voor het geloof, en om zijnen broeder Diepo Negoro als Sultan op Java te brengen.

De resident verzocht, met eenigen spoed, magtiging, om, bij de minste verschijnselen, dat het oogenblik van opstand nabij was, of bij aanhoudende stellige overtuiging, dat de pangerang Ronggo zich aan het hoofd van eenen opstand wilde plaatsen, hem op te ligten en naar Samarang op te zenden.

Die magtiging werd zonder verwijl verleend, in het vertrouwen op des residents doorzigt en beleid, en dat hij ten aanzien van inlandsche vorsten en grooten de regtvaardigheid niet uit het oog zoude verliezen; terwijl gelijktijdig werden beraamd de noodige militaire maatregelen, om, zoo eenige opstand mogt uitbreken, dien binnen den engst mogelijken kring te beperken en ten spoedigste te dempen.

Bij brief van 10 Junij is sedert door den resident van Djokjokarta berigt, dat het oogenblik, op hetwelk de pangerang Ronggo de vaan des opstands wilde opsteken, zeer nabij was; daar onophoudelijk zendelingen van en naar de naburige residentien kwamen en vertrokken; reeds waren wapenen en de gebruikelijke teekenen van opstand uitgedeeld; zoodat de voornemens van den pangerang Ronggo ruchtbaarheid hadden verkregen en gisting veroorzaakten onder het volk, voornamelijk ter hoofdplaats en op de bazaars.

Onder deze omstandigheden heeft de resident gemeend te mogen gebruik maken van de aan hem verleende magtiging, na zich persoonlijk te hebben overtuigd, dat evenmin het bestuur van den Sultan, als de naaste betrekkingen van den pangerang Ronggo, zijn gedrag konden goedkeuren, of voor hetzelve durfden borg staan.

Deze werd daarop door eenen zijner naaste bloedverwanten afgehaald en overgebragt naar des residents woning, alwaar hem werd aangezegd, dat hij werd genomen in verzekerde bewaring, en waarom zulks geschiedde. Geen woord is door den pangerang Ronggo tot verschooning ingebragt: hij gaf gewillig zijne kris af en scheen zeer gelaten in zijn lot. Kort daarna is hij, onder geleide van den 1sten luitenant der infanterie Labaar, langs den weg van Soerakarta, vertrokken naar Samarang, alwaar hij den 11den in staat van arrest aangekomen is.

Op deze wijze is Java, en in het bijzonder het landschap Djokjokarta, bewaard gebleven voor nieuwe woelingen en is gehandhaafd het gezag van den Sultan, hetwelk door deze poging meer nog dan dat van het gouvernement zou zijn bedreigd.

Door den Pruissischen gezant is, op last zijner regering, aan Zr. Ms. Gouvernement kennis gegeven, dat de ten gevolge van de Deensche blokkade bewilligde vrijdom van transito-regten ten behoeve van het vervoer langs den spoorweg van Keulen naar Minden [zie onze nommers van 5 en 11 Julij jl.], voor zooveel Pruissen betreft, ten gevolge der opheffing van gemelde blokkade heeft opgehouden, te rekenen van den 15den Augustus 1849, en dat die vrijdom niet verder zal worden toegekend dan aan goederen, welke op dien dag, met inachtneming van de gestelde voorwaarden, ten vervoer waren aangegeven.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

Italie. — Berigten uit Turijn van den 15den dezer melden, dat den vorigen dag in eene geheime zitting aan de kamer van afgevaardigden door het ministerie mededeeling gedaan is van het met Oostenrijk gesloten vredestractaat. Naar hetgeen de berigten opgeven, zijn de voorwaarden, bij dat tractaat vastgesteld, dezelfde die reeds vroeger door de dagbladen zijn bekend gemaakt. De ministers hadden gelijktijdig een ontwerp van wet ingediend, waarbij zij gemagtigd werden om de bij het tractaat bedongen schadevergoeding van 75 millioen aan Oostenrijk uit te betalen, en hadden verlangd dat dit ontwerp onmiddellijk in behandeling zou worden genomen. De kamer heeft echter vooraf mededeeling van al de stukken betrekkelijk de gevoerde onderhandelingen verlangd, en de beraadslagingen tot eene nadere zitting uitgesteld.

Duitschland. — De Groot-hertog van Baden heeft den 18den dezer, onder het gebulder van het geschut en het luiden der klokken, zijne plegtige intrede te Karlsruhe gedaan, en zich onmiddellijk naar de kerk begeven om eenen dankstond bij te wonen.

— Het Pruissische regeringsblad van den 20sten behelst het volgende:

» Uit Weenen is door den telegraaph het berigt ontvangen, dat Görgey (die zich steeds in het noorden van Hongarije ophield) den 13den dezer bij Vilagos met 30 à 40,000 man de wapenen nedergelegd en zich op genade en ongenade overgegeven heeft."

Te Weenen is den 17den dezer uit het hoofdkwartier van den baron Haynau te Temeswar het berigt ontvangen, dat die veldoverste den vorigen dag, na de Hongaarsche strijdkrachten in een gevecht hetwelk 12 uren geduurd had, geslagen te hebben, Temeswar ontzet had en aldaar binnengerukt was. De Hongaren, die onder het opperbevel van Bem stonden, en onder dezen door Dembinski, Guyon en Kmeti aangevoerd werden, waren, met achterlating van eene groote hoeveelheid wapenen en krijgsbehoeften op het slagveld, in de uiterste verwarring gevlugt, en hadden niet minder dan 6000 gevangenen verloren. Het 1ste Oostenrijksche legercorps was terstond na het ontzetten van Temeswar naar de zijde van Arad opgerukt.

Aan den kant van Komorn zijn de Oostenrijksche troepen wederom voorwaarts getrokken, en schijnen de stad Raab reeds weder bezet te hebben.

ADVERTENTIEN.

*** De gewone Audientie van den Minister van Marine zal op Vrijdag aanstaande den 24sten dezer geen plaats hebben.

's Gravenhage, den 21sten Augustus 1849.

COLLEGIE VAN RADEN EN GENERAAL-MEESTEREN DER MUNT.

*** Het Collegie van Raden en Generaal-Meesteren der Munt te Utrecht is voornemens op den 3den September 1849; des voormiddags ten elf ure, in het Muntgebouw aan de Neude, in het openbaar aan te besteden, de Levering van 3845 Nederlandsche Ponden Koperen Plaatjes voor Halve Cents.

De Voorwaarden der Levering liggen ter Raadkamer van voornoemd Collegie ter lezing van de gegadigden.

Utrecht, den 13den Augustus 1849.

A. van Beek.

Ter ordonnantie van dezelven,
C. van der Voort.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Noordbrabant.*

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 31sten Augustus des jaars 1849, des namiddags ten 6 ure, zal, onder nadere approbatie, door den Staatsraad, Gouverneur der Provincie Noordbrabant, of, bij deszelfs absentie, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in de Provincie Noordbrabant, aan het Locaal van het Gouvernement te 's Hertogenbosch, worden Aanbesteed:

De Leverantie der benoodigde Steenkolen, voor 's Rijks Stoombooten-Veer tusschen Willemsdorp en den Moerdijk; gedurende het tijdvak van den eersten September 1849 tot den eersten September 1850.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en ophod.

Het Bestek, op hetwelk de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, boven en behalve aan het Locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken en aan dat van het Gouvernement der Provincie Noordbrabant, te 's Hertogenbosch, ter lezing liggen, te 's Gravenhage in de voornaamste Logementen, en voorts op alle zoodanige plaatsen alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde Provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur A. de Geus, te 's Hertogenbosch, en den Ingenieur J. de Kruijff, te Breda.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
J. M. de Kempenaer.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN OP DE ZUIDER-ZEE.

De Minister van Marine brengt ter kennisse der Zeevarenden op de Zuiderzee en verder daarbij belang hebbende, dat in ervaring gekomen zijnde, dat het Oude Hoornsche Gat voor *Enkhuizen* weder bevaarbaar is, vermits er tusschen de twee Noordelijkste Tonnen van den Rug of Rigchel van het Zand, tegenover het Krabbersgat, meer water blijft dan Zuidelijker, tusschen de Witte Bol- en Zwarte Tonnen, dien ten gevolge *met den eersten dezer loopende maand bij wijze van proeve* de Roode Ton op voornoemde Rug of Rigchel van plaats is verwisseld met de wat Noordelijker gelegen Zwarte Ton, in de merken: *de Enkhuizer Kerktoren in het Stadhuis of Doofpot in ruim 27 palmen diepte* (6 *à* 10 *voeten Amsterdamsch*) en dat er twee Drijfbakens zijn geplaatst tegen den Steilen Oostwal of het Enkhuizer zand in de navolgende merken en diepten:

Het Noordelijkste, de Toren van Grootenbroek in de Keetepoort in 37 palmen (13 voeten Amsterdamsch.) Het zuidelijkste, het Enkhuizer Havenlicht aan den Oostkant van de Fransche of Westerkerk in dezelfde diepte.

Door voorschreven verwisseling van Tonnen ontstaat *geene verandering hoegenaamd* bij het bevaren van het tegenwoordige Hoornsche gat, maar bij het kiezen van het *Oude Vaarwater* moet (van om den Noord komende) de Roode Ton aan Stuurboord worden gehouden, vervolgens met den koers van circa Z. W. (op het miswijzend kompas) langs de Bakens tot dwars van de Bolton worden gezeild, om van daar, met eenen meer Westelijken koers langs den gewonen weg, bij de Trintelton in de ruimte te geraken.

Hierbij wordt opgemerkt, dat in het *Oude Hoornsche Gat* de Tonnen van Rug of Rigchel, niet te digt en niet dan *op het lood mogen genaderd worden;* dat er langs de Bakens 50 palmen water (17 à 18 voeten Amsterdamsch) staat; dat benoorden de Roode ton 33 à 34 palm (11 à 12 voet Amsterdamsch) water wordt gevonden, en dat die Ton meer kennelijk is gemaakt.

's Gravenhage, den 2den Junij 1849.

De Minister voornoemd,
J. C. Rijk.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine

Brengt bij deze ter kennis van de Zeevarenden en verdere daarbij belang hebbende, dat, volgens eene door het *Pruissische Gouvernement* gedane Bekendmaking, de Kustlichten de „*Greifswalder Oye*” en van *Swinemunde* (bedoeld bij de onder den datum van den 20sten Junij jl. in de *Nederlandsche Staats-Courant* geplaatste Advertentie) weder zijn ontstoken.

's Gravenhage, den 14den Augustus 1849.

De Minister voornoemd,
J. C. Rijk.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine

Brengt bij deze ter kennis van de Zeevarenden, dat, volgens een berigt van den Nederlandschen Consul-Generaal te *Odessa* van den 20sten Julij jl., uit hoofde van de te doene Herstellingen aan de Vuurbaak van *Takli*, gelegen aan den ingang van de Zee-Engte van *Kertsche* (vermeld in de onder den datum van den 29sten Maart 1848 geplaatste Advertentie in de *Nederlandsche Staats-Courant*) de Verlichting van die Baak zal zijn geschorst sedert den 1/13den Julij tot den 1/13den September 1849.

's Gravenhage, den 10den Augustus 1849.

De Minister voornoemd,
J. C. Rijk.

Militaire Geneeskundige Dienst der Zeemagt.

De Inspecteur-Generaal van de Geneeskundige Dienst der Land- [en] Zeemagt

Verwittigt alle Genees- en Heelkundigen, Nederlanders van geboorte, die genegen zijn om zich als Officier van Gezondheid der 3de kl[asse] voor de Dienst der Zeemagt te verbinden, dat zij zich, bij verzoek[-] schrift, op zegel geschreven en portvrij in te zenden, en na daar[op] bekomen antwoord, in persoon, bij hem Inspecteur-Generaal, aan [de-] zelfs bureau te 's Gravenhage, in het locaal des Magazijns van Gene[es-] middelen, Voorhout, Wijk I, n°. 327, behooren aan te melden, m[et] overlegging der nagenoemde bewijzen, welke op gezegeld papier moe[ten] zijn geschreven, als:

1°. eene geboorte-acte, ten bewijze van eenen ouderdom bene[den] de 24 jaren;

2°. een bewijs van ongehuwd te zijn;

3°. een bewijs van voldane dienstpligtigheid aan de nationale mili[tie];

4°. een bewijs van goed zedelijk gedrag, af te geven door de re[ge-] ring hunner woonplaats;

5°. een bewijs van geschiktheid voor de militaire dienst, af te ge[ven] door den eerstaanwezenden officier van gezondheid bij het garniz[oen] in hunne woonplaats, of in het naastbijgelegen garnizoen;

6°. bewijzen van genoten onderwijs in de voorbereidende scho[ol-] wetenschappen, waartoe onder anderen behooren:

a. de grammaticale gronden der Nederduitsche en Fransche tale[n,] zoodat de Adspirant uit deze talen wederkeerig en met vaardighe[id] zoowel schriftelijk als mondeling, moet kunnen overzetten;

b. de grammaticale gronden der Latijnsche taal, en het verstaan v[an] gewoon proza in die taal;

c. de rekenkunde, vooral de leer der gewone en tiendeelige bre[uken] en derzelver toepassing op het metrieke stelsel van maten en gewigte[n;]

7°. bewijzen van afgelegde examina als genees- of heelkundige, [of] van regelmatig in die vakken volbragte studien;

Na overlegging van welke bewijsstukken hun de gelegenheid zal w[or-] den verschaft, om aan 's Rijks Kweekschool voor Militaire Geneesk[un-] digen te Utrecht bewijzen hunner kennis in de voorbereidende sch[ool-] wetenschappen te geven, en daarna in een examen bewijzen [van] voldoende bekwaamheid in de genees- en heelkundige wetenschap[pen] voor de verlangde betrekking af te leggen.

Tot narigt der belanghebbenden dient voorts, dat de bevorde[ring] tot hoogere rangen onder de officieren van gezondheid der zeem[agt,] na drie jaren in eenen rang te hebben gediend, plaats heeft ten [ge-] volge van een nader voor den hoogeren rang af te leggen exa[men,] en dat aan de betrekking van Officier van Gezondheid der 3de kl[asse] bij de Zeemagt de volgende voordeelen zijn verbonden:

1°. een activiteits-tractement van f 700 's jaars, wanneer men [aan] boord, of, ter verdere uitbreiding der wetenschappelijke kennis, [aan] 's Rijks kweekschool voor Militaire Geneeskundigen te Utrecht geplaa[tst is;]

2o. een non-activiteits-tractement van f 500 's jaars, wanneer [men] niet aan boord noch bij de genoemde kweekschool geplaatst is;

3°. een tafelgeld en toelage vastgesteld voor de officieren va[n ge-] zondheid der Marine naar gelang hunner diensten binnengaats, [in] zee of in de Oost- of West-Indien, waaromtrent de belanghebben[den] des verkiezende, nadere inlichtingen bij hem Inspecteur kunnen [be-] komen; en

4°. de rang van tweeden luitenant bij het corps mariniers;

Terwijl men zich schriftelijk moet verbinden om het Rijk tien [ach-] tereenvolgende jaren als Officier van Gezondheid bij de Zeema[gt te] blijven dienen.

's Gravenhage, den 18den Julij 1849.

Beckers.

PLAATSELIJKE BESTUREN.

*** Te Sint Annaland (provincie Zeeland) zal in den loop va[n het] jaar 1849 *Geene Kermis* plaats hebben.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

*** De Directie maakt bekend, dat door haar zullen worden G[eveild:]

Op *Maandag, den* 10*den September* 1849:

23,674	Kranjangs en	Kanassers	*Java*-Suiker,	liggende	aldaar,
40,702	„	„	„	„	te *Am*[*sterdam*]
2,756	„	„	„	„	„ *Dord*[*recht*]
2,445	„	„	„	„	„ *Mid*[*delburg*]

De Notit en, met de Veil-Conditien, zullen in tijds worden uit[gegeven.]

Amsterdam, 6 Augustus 1849.

Van der Oudermeulen, *President.*
Goudswaard, *Directeur, fungerend S*[*ecretaris*].

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, 21 *Augustus* 1849.

Nederland. — Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pct. $52\frac{13}{16}$; 3 pct. 62 à $\frac{1}{16}$; 4 [...] Amortisatie-Synd. 3 pct. $83\frac{1}{4}$; Aand. Handelm. $4\frac{1}{2}$ pct. — [...] Leening 1844 4 pct. —; Aand. Arnh. spoorweg $4\frac{1}{2}$ pct. — [...] dito —; Haarlemmermeer —.

Rusland. — Bij *Hope en Comp.* 5 pct. $103\frac{5}{8}$; Dito A°. 182[...] 5 pct. $103\frac{1}{2}$; Inschr. op 't Grooth. 6 pct. —; Dito Certificaten 6 [...] Negot. 1831 en 1833 5 pct. $91\frac{1}{4}$; Negot 1840 4 pct. $84\frac{1}{8}$; Dito [...] 4 pct. $81\frac{13}{16}$ à $83\frac{1}{8}$.

Spanje. — Bij *Ardoin* 1835 5 pct. $12\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$; Dito onbep. L. st. [...] Dito Coupons $8\frac{1}{2}$ à $\frac{13}{16}$; Nieuwe 3 pct. $35\frac{3}{4}$; Binnenlandsche 3 [...] Deferred —; Passive —; Uitgest. Schuld —.

Portugal. — Te Londen 3 pct. —; Dito 4 pct. $30\frac{13}{16}$ à $\frac{7}{8}$; B[...] sche 5 pct. —.

Oostenrijk. — Bank 5 pct. —; Dito 4 pct. $67\frac{1}{2}$ à 68; Metallie[ke] [...] Dito $2\frac{1}{2}$ pct. $38\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$; Aandeelen *f* 500 bij *Rothschild f* —; [...] dito 1839 —.

Griekenland. — Londen 5 pcts. $5\frac{3}{16}$.

Brazilie. — Te Londen 1824 5 pct. —; dito 5 pct. $84\frac{3}{4}$.

Peru. — Te Londen 6 pct. 51.

Mexico. — Te Londen 5 pct. $28\frac{5}{8}$.

TE 'SGRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.